

Maïscouveuse

Loonbedrijf Heeringa BV, Tersoal

Ook op minder geschikte gronden wordt maïs geteeld, vooral om een kuilgrasoverschot op de bedrijven te voorkomen. Een probleem op de slecht draagkrachtige gronden is in sommige jaren de oogstbaarheid. Reden voor sommige bedrijven om ermee te stoppen. Loonbedrijf Heeringa in Tersoal zag daardoor zijn omzet teruglopen en zocht een oplossing. Die werd gevonden in maïs onder folie. Of zoals Willem Jan Heeringa het noemt: de maïscouveuse.

STERK WERK

Vooral in jaren met een nat najaar zorgt de maïsteelt vaak voor spectaculaire foto's op internet. Drie of vier trekkers voor een kipper, een hakselaar die door de grootste trekker wordt voortgetrokken. Het zijn beelden die Willem Jan Heeringa zo op het netvlies kan toveren. In oktober 2008 nog reden de rupsdumpers om de maïs te redden. Met vervelende gevolgen, want de kostprijs stijgt snel in dat soort jaren. Voor Heeringa was dat na de moeilijke oogst in 1997 en 1998 het signaal om anders te gaan rekenen. Sinds die tijd wordt het hakselen per uur berekend.

Tariefsverhoging

Het past bij Heeringa om dat soort zaken kritisch te bekijken, want als er iets is waar hij een hekel aan heeft, is het werk dat te slecht betaalt. Natuurlijk moet ook hij wel eens een tegenvaller incasseren, maar gemiddeld genomen is hij tevreden over de prijs die hij kan bedingen. "Ik heb dit jaar zelfs bij een aannemer waar ik vast voor werk een kleine prijsverhoging weten te realiseren, gewoon door hem voor te rekenen wat een machine me kost. Dat was wel grappig, want hij kwam via de berekening voor zijn eigen materieel op precies dezelfde prijs uit. Toen was het ook niet zo moeilijk meer."

Heeringa beseft dat hij daarmee waarschijnlijk een uitzondering is. "Ik was ook de eerste die wat bij het tarief kreeg of daar zelfs om vroeg. Om me heen hoor ik alleen maar collega's die daar al niet aan durven beginnen, omdat ze bang zijn om werk kwijt te raken."

Ook binnen zijn bedrijf is Heeringa kritisch op de kosten. Daarom is afgelopen jaar ook al gesaneerd in het machinebestand. Een shovel en een trekker verdwenen daarbij van het bedrijf. "Voor de shovel had ik te weinig werk, dus die heb ik extra ingeruild. Nu huur ik in mei en juni acht weken een shovel bij Kuiken."

De oplopende kosten voor zijn maïsmachines - of eigenlijk het afnemen van het areaal - waren voor Heeringa ook reden om te gaan zoeken naar mogelijkheden om de maïsteelt vast te houden. "Boeren rekenen soms ook en bij hen waren de hoge kosten in moeilijke jaren reden om de maïsteelt toch weer gedag te zeggen, zeker op het moment dat de prijzen van de maïs laag zijn."

Maïs vasthouden

Hij vindt dat telers vast moeten houden aan hun areaal, zeker omdat het beter is in de bedrijfsvoering. Toen zijn agrarisch adviseur Hein Willem Leeraar dan ook met het idee kwam dat hij in Ierland had opgepikt om maïs onder folie te telen, was hij direct enthousiast.

"Het leek me voor ons een prachtige mogelijkheid om de maïsteelt vast te houden."

Samen met Leeraar besloot hij er een project van te maken om zo de mogelijkheden te onderzoeken. De provincie zag er wel wat in en ook de Rabobank verleende ondersteuning. In totaal investeerden de vier partijen afgelopen jaar 80.000 euro in het onderzoek naar de mogelijkheden. De provincie was vooral geïnteresseerd vanuit de mogelijkheden om de structuur voor de veehouderij te verbeteren en daarnaast betere mogelijkheden te creëren om een vanggewas te telen.

Het idee achter het hele systeem is relatief simpel. Bedek de grond gelijk na het zaaien met een folie en je creëert een soort kiemingskas. De folie is geheel afbreekbaar en verdwijnt gedurende het seizoen. De eerste winst bij het systeem zit in de vroegere start die mogelijk is. "Zodra rond half april de bodem berijdbaar en bewerkbaar is, kunnen we gaan zaaien, terwijl je anders vaak nog wel veertien dagen moet wachten tot de bodem warm genoeg is. Zaai je onder de folie, dan gaat die opwarming een stuk sneller en kiemt de maïs veel sneller. Binnen acht dagen staat de maïs boven, ook al zaai je half april. Daarmee heb je direct een voorsprong. Dat blijft nog een aantal weken zo, omdat de maïs eerst onder de folie blijft groeien. Je houdt dan een soort couveuse. Wel zie je de maïs eerst overdwars gaan. De planten hebben echter zo'n groeikracht omhoog dat je al snel bobbels in de folie ziet komen. Na verloop van tijd scheurt de maïs de folie open." Wat dan te voorschijn komt, is een plant die behoorlijk krom staat. "Dat ziet er niet uit", grinnikt Leeraar direct als hij beschrijft wat er gebeurt. "Dat herstelt zich snel en dan heb je een gewas dat een eind boven gelijktijdig gezaaide gewone maïs uitsteekt."

Folierassenlijst

Het systeem is afkomstig uit Ierland, waar het een grote vlucht neemt. Daar staat volgens Leeraar inmiddels 18.000 van de 30.000 hectare maïs die wordt geteeld onder folie. "Daar wordt zelfs een officiële rassenlijst uitgegeven met rassen die wel of niet geschikt zijn voor de folieteelt", vertelt hij.

In Nederland heeft Heeringa vorig jaar twintig hectare gezaaid bij acht verschillende boeren. Overall is een stukje geprobeerd. Hiervoor is door folieleverancier Samco een speciale folielegunit ontworpen, die achter de gewone zaaimachine kan. Om op de zaaimachine alle beitels en aanaardschijven goed kwijt te kunnen, wordt gewerkt met afstanden van 70 centimeter bij de twee rijen onder de folie

Loon- en grondverzetbedrijf Heeringa

Midden op het Friese platteland is het loon- en grondverzetbedrijf Heeringa BV gevestigd. Het bedrijf haalt het grootste deel van de omzet uit het agrarisch loonwerk. In de bouw heeft het vooral een aantal vaste opdrachtgevers. Twee machines staan in de bedrijfskleuren van de opdrachtgevers en draaien daar het hele jaar. Ook een derde machine staat het jaar rond bij een aannemer. In het agrarisch werk doet Heeringa nagenoeg alles. Dat begint met 40.000 kubieke meter mest die per jaar wordt verwerkt en daarna al het agrarische werk."

Heeringa wil ook niet de goedkoopste zijn, maar goed werk leveren voor een redelijke prijs. Tegelijkertijd zoekt hij naar mogelijkheden om zich te onderscheiden. De maïs onder folie is daar één van de dingen van. "Je bent niet voor niets ondernemer, dus moet je af en toe ook wat durven en je nek uitsteken."

en is de afstand 90 centimeter tussen de twee folielegunits. In Nederland werkt Heeringa met een vierrijige Monosem-zaaimachine. "Dat is voor hier prima, want we hebben veel kleine en smalle percelen", legt hij uit. Dit jaar heeft Heeringa de machine ook voorzien van kunstmestbakken om in de rij te kunnen bemesten.

Bodemherbicide

Naast een kunstmestbak is de machine voorzien van een spuit. Direct na het zaaien wordt onder de folie een bodemherbicide gespoten. "Absoluut noodzakelijk, anders ben je vooral onkruid aan het kweken", vertelt Heeringa. Wat het ideale middel en wat de ideale dosering is, wordt komend seizoen verder onderzocht. "Vorig jaar hebben we in elk geval te krap gespoten, want op behoorlijk wat percelen kregen we veel last van onkruid."

Vorig jaar kon Heeringa bij een gemiddelde zaaidatum van 18 april al op 7 september de eerste maïs oogsten. "Die was met 37 procent droge stof feitelijk nog te droog. Het zetmeelgehalte was met 397 gram per kilo erg goed. En heel opvallend: er zat ook heel veel suiker in. Daardoor kregen we een heel stabiele kuil."

Door het hoge drogestofgehalte viel de opbrengst in tonnen iets tegen, maar in productie van VEM was het resultaat uitstekend. Een voordeel voor de gebruiker is vooral de mogelijkheid om nog een nagewas te zaaien. "Op die vroeg geogoste percelen konden we nog heel goed gras zaaien en eerst het nodige egalisatiewerk doen. Voor veel bedrijven is dat ook een van de redenen om mee te doen. Het geeft niet alleen meer zekerheid op een goede en gemakkelijke oogst, je kunt daarna ook meer met de grond. Dat is voor de meesten de grootste winst."

Tekst: **Toon van der Stok**

Foto's: **Van der Stok, Samco**

◀ Bij het zaaien onder folie vindt alles in één werkgang plaats. Dus zaaien, het toedienen van kunstmest en het spuiten van een bodemherbicide.

◀ Een extreem verschil in groei met of zonder folie. Aan het eind van het seizoen is de folie bijna geheel verdwenen. Na een jaar is er niets meer van terug te vinden.

◀ In Ierland worden rassen inmiddels onderzocht op de geschiktheid voor teelt onder folie. Daarbij wordt met name gekeken naar de kracht van de plant om door de folie heen te groeien.

Kostprijs maïs onder folie

Dit jaar zal Heeringa ongeveer 80 hectare onder folie zaaien. Bijna iedereen die vorig jaar begon, doet dit jaar weer mee en breidt het areaal onder plastic uit. Daarnaast is er een groot aantal nieuwe klanten, waaronder ook een uitbater van een maïsdoolhof die verwacht door het zaaien onder plastic eerder open te kunnen. De extra kosten voor het zaaien onder folie zijn bij elkaar ongeveer € 225,- per hectare. Daar staat tegenover een soms hogere opbrengst, maar in elk geval een hogere kwaliteit. Op nagenoeg alle proefpercelen was het zetmeelgehalte veel hoger. Bij het merendeel was er ook sprake van een meeropbrengst, alleen waren de variaties te groot om daar al een cijfer aan te hangen, vindt Leeraar. Gemiddeld bleek het echter mogelijk om minimaal de extra kosten goed te maken door de hogere voederwaarde van zetmeel. De verwachting is dat de oogst goedkoper kan, omdat het onder betere omstandigheden gaat.